GEMEENTE
Stadskanaal

Raadsvergadering : 16 oktober 2023

Voorstelnummer : Z-23-118744/D/23/299825

Onderwerp : Verhoging van het uitvoeringsbudget Openbare orde en veiligheid (OOV)

Stadskanaal, 29 september 2023

Beslispunten

1. Een bedrag van €105.000,00 op te nemen in de begroting 2024 en in de meerjarenraming 2025-2027 voor de uitvoering van de OOV (Openbare Orde en Veiligheid)
2. Een bedrag van €25.000,00 op te nemen in de begroting 2023 via de najaarsnota voor de uitvoering van de OOV (Openbare Orde en Veiligheid)

Aan de raad

Inleiding

We hebben te maken met een ernstige en diep in de samenleving gewortelde problematiek. Bijna dagelijks worden burgers geconfronteerd met de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder van de illegale drugsindustrie, de instelling ervan in woonwijken en in legale sectoren, het grove geweld, de bedreigingen van bestuurders en overheidsambtenaren, het dumpen van giftig afval in de natuur en in woonwijken en de aanzienlijke hoeveelheden misdaadgeld die circuleren. De urgentie is hoog om hier krachtig op te interveniëren en de maatschappelijke voedingsbodem die dit mogelijk maakt, te verminderen. Dat kan alleen met een breed pakket voor zowel preventieve als repressieve maatregelen.

Met ingang van 2023 is de uitbreiding van de formatie met 1,0 fte medewerker OOV verwerkt in de begroting. Hierdoor is het mogelijk om gerichter te werk te gaan, maar dit vereist ook de inzet van extra middelen binnen het OOV-domein. Dit betreft het actualiseren en opstellen van beleid, het onderzoeken van wijken en branches, inspelen op de actuele problematiek. Het uitvoeren van controles heeft weer gevolgen tot een (juridische) afhandeling van deze zaken wat vervolgens weer leidt tot meer kosten. In de besluitvorming rond de verhoging van de personele formatie OOV met 1,0 fte is geen rekening gehouden met een uitvoeringsbudget. Dit uitvoeringsbudget is absoluut een vereiste om ook daadwerkelijk ondermijning tegen te gaan.

Ook voor Stadskanaal is het noodzakelijk om op de hoogte te zijn van de (lokale) ontwikkelingen op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid en hierop direct te kunnen inspelen. Een toereikend budget zorgt voor het actief aanpakken van ondermijning, het werken naar een veiligere gemeente, de inzet van meerdere handhavingsmogelijkheden en de aanpak van criminaliteit in onze gemeente.

Beoogd effect

Het handhaven en waar mogelijk verbeteren van het veiligheidsniveau in de gemeente Stadskanaal.

Gelet de diversiteit van de risico's in de gemeente Stadskanaal is het van groot belang dat de afdeling OOV de beschikking heeft over voldoende uitvoeringsbudget. Met uitbreiding van het budget beogen we een betere aanpak van de ondermijning, veilig verwerken van OOV-gegevens en het versterken van het beleid op het gebied van OOV.

Argumenten

Huidig budget

Het budget van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (hierna: OOV) is afgelopen jaren niet herzien en geactualiseerd. Door een gewijzigde en vernieuwende aanpak is gebleken dat het huidige budget bovendien niet toereikend is. Dit heeft als gevolg dat er onvoldoende middelen zijn voor het vervullen van de werkzaamheden op het gebied van OOV. Het huidige budget is reeds belegd in een aantal onderwerpen op het gebied van OOV en zal dan ook moeten worden verhoogd om de ondermijning te kunnen bestrijden. Hieronder volgen argumenten waarom het budget verhoogd dient te worden.

Het taakveld OOV is ingrijpend verzwaard

Velen hebben geprobeerd een definitie van het begrip openbare orde te geven. Dat blijkt niet eenvoudig, omdat het onder omstandigheden en door de tijd wijzigt. In het algemeen wordt geduid op een ordentelijk verloop van het maatschappelijk leven in de openbare ruimte. Voor de toepassing van de burgemeestersbevoegdheden is het belangrijker te kijken naar wat een 'verstoring van de openbare orde' is en hoe de burgemeester kan handhaven. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Om snel en daadkrachtig op te kunnen treden is de burgemeester een eenhoofdig bestuursorgaan. Om deze taak uit te kunnen oefenen heeft de burgemeester vele wettelijke bevoegdheden waarbij vaak snel en adequaat gehandeld moet worden. In de afgelopen jaren is de gereedschapskist van de burgemeester steeds voller geworden. Daardoor is de burgemeester in een andere positie terecht gekomen dan de Gemeentewetgever destijds voor ogen had. De term die in dit verband de boventoon voert is ‘ondermijning’. De praktijk laat zien dat de burgemeester sinds de invoering van de Gemeentewet is belast met tal van nieuwe bevoegdheden die kunnen worden gebruikt bij de bestrijding van (drugs)criminaliteit en ook dat de klassieke bevoegdheden daarvoor worden ingezet. Dat de ontwikkeling van al deze bevoegdheden heeft geleid tot een taakverzwaring van de burgemeester, is niet moeilijk vast te stellen. In de loop der jaren zijn burgemeesters verhoudingsgewijs steeds meer tijd gaan besteden aan de openbare orde- en veiligheidscomponent van hun portefeuille, waarvan de strijd tegen ondermijning een relatief nieuwe dimensie vormt. Deze uitbreiding zorgt voor extra werk bij de afdeling OOV.

Meer samenwerking

De genoemde uitbreiding van de wettelijke taken maakt dat de inzet van OOV veel vaker gevraagd wordt door ketenpartners en collega's.

- Door de uitbreiding van Toezicht en Handhaving komen er meer signalen binnen bij OOV over mogelijke ondermijnende activiteiten, woonoverlast, verwarde personen enzovoort welke lokaal moeten worden opgepakt.
- Het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) stuur inmiddels meer specifieke (regionale) beleidsstukken, aanpassingen van de Algemene Plaatselijke Verordening waardoor ook meer capaciteit, (uitvoerende) onderzoeken en toezicht binnen OOV noodzakelijk is.
- Naast de strafrechtelijke aanpak van criminaliteit zien we steeds vaker de behoefte ontstaan dat de burgemeester samen met politie en Openbaar Ministerie optrekt en ook bestuursrechtelijk optreedt. Daarmee is dan sprake van een aanpak die twee sporen heeft; de strafrechtelijke en de bestuursrechtelijke. Denk aan de Last onder Dwangsom waarbij degene die door de politie wordt aangehouden voor drugshandel (op straat) naast een proces-verbaal een last onder Dwangsom krijgt van de burgemeester. Door op die manier samen op te trekken wordt de aanpak verstevigd. Bij de sluiting van drugspanden zien we zelfs dat er drie sporen naast elkaar lopen: het strafrechtelijke, het bestuursrechtelijke en het civielrechtelijke spoor (opzeggen huurcontract door corporatie).
- Door veranderingen in de samenleving zien we nieuwe criminaliteitsvormen ontstaan. Digitale criminaliteit is een van de meest voorkomende vormen van criminaliteit geworden. Dat vraagt een nieuwe deskundigheid, aanpak en werkwijze.

Achterstanden

Stadskanaal heeft op dit moment 2,0 fte capaciteit. Tot 1 mei jl. was de capaciteit slechts 1,0 fte. In mei is een inventarisatie gemaakt van de achterstanden bij OOV. Beleid is verouderd en controles zijn voorheen niet uitgevoerd. Door de thans voorgestelde versterking in het budget maken we een eerste stap in de goede richting en gaan we integraal en vanuit een veiligheidsvisie aan de slag.

Een betere professionalisering en positionering van OOV op korte termijn is absoluut noodzakelijk zodat wij ons stapsgewijs op de volgende zaken kunnen gaan richten:

- Het intensiveren en verder vormgeven van de ketensamenwerking met verschillende partijen. Dit betreft de brede samenwerking met (externe) partners op het snijvlak van zorg en veiligheid, zoals risicojongeren, complexe jeugdzaken, personen met onbegrepen gedrag, ex-gedetineerden en woonoverlast. De rol van de burgemeester kan niet meer los worden gezien van het sociaal domein.
- Het intensiveren van de aanpak van ondermijning en het blijven organiseren van integrale lokale en gebiedsoverschrijdende controles, immers ondermijning houdt zich niet aan gemeente-, provinciale- en landgrenzen.
- Het versterken en beveiligen van onze informatiepositie. Voor het voeren van regie op onze veiligheid en het handhaven van de openbare orde is een goede informatiepositie essentieel. We onderzoeken of we meer informatiegestuurd kunnen gaan werken. Door het verder benutten, analyseren en combineren van informatie is effectief en efficiënt sturen op veiligheid steeds meer mogelijk.

Om dit te doen is een verhoging van het uitvoeringsbudget noodzakelijk om onder andere het datagericht werken op te zetten, integrale controles met regelmaat uit te voeren, onderzoeken en informatie te verzamelen en crisissen te faciliteren.

Onderbouwing budget

Onderwerp	**Maatregelen**	**Geschatte kosten**
Integrale controles	Voor de aanpak van ondermijning zijn lokale integrale controles van belang. Bij een integrale controle wordt op diverse vlakken gecontroleerd of de wet- en regelgeving wordt nageleefd. Daarbij worden vereiste controles uitgevoerd, waarbij een gebied of gebouw wordt aangewezen zonder specifieke aanwijzingen of locaties waar meldingen of signalen kenbaar zijn bij de gemeente of andere samenwerkende partijen. In bepaalde gevallen is het noodzakelijk om extra toezichthouders in te zetten om een locatie goed te beveiligen voorafgaand of tijdens een controle. Ook andere middelen zoals een drugshond of een slotenmaker kunnen noodzakelijk zijn.	€ 35.000,-
Juridische ondersteuning	Vanuit de groepsaanpak wordt de participatie vanuit OOV gevraagd. Kan er een samenscholingsverbod komen, een alcoholverbod, een vuurwerkverbod, kan er een camera worden opgehangen, kunnen drugsdealers worden aangepakt? Deze besluiten vragen een zorgvuldige voorbereiding, met in sommige gevallen advies van ervaren juristen en tegen alle besluiten kan bezwaar en beroep worden ingediend.	€ 25.000,-
Kosten voor logistieke opvang	Afgelopen periode zijn twee situaties voorgevallen waar het noodzakelijk is dat de gemeente burgers tijdens rampen en crisissen opvangt en voorziet van de eerste levensbehoeften. Daarnaast zijn bij rampen en crisissen, denk hierbij aan de gaslekkage aan de Hoofdstraat in Stadskanaal of de brand bij de Scapino, verschillende voorzieningen nodig zoals hekken en verkeersregelaars. In eerste instantie worden deze kosten verhaald bij de veroorzakers of de eigenaren van het betreffende pand. Dit is niet altijd het geval. Hiervoor is het noodzakelijk dat voor dit soort crisissen budget beschikbaar is om burgers te voorzien van opvang, eerste levensvoorzieningen of logistiek. Hiervoor is budget noodzakelijk voor opvang, eerste levensvoorzieningen en overige logistieke maatregelen.	€ 15.000,-

Onderzoeken door derden/analisten	Om een juist beeld te krijgen in bepaalde wijken of bij specifieke groepen is het noodzakelijk om onderzoeken te laten uitvoeren door gespecialiseerde bedrijven. Deze onderzoeken kunnen een beeld geven van wat er speelt en welke mogelijkheden er zijn om dit aan te pakken. Het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC) geeft de mogelijkheid om op bepaalde onderwerpen gebieden een (branche)scan te verrichten. Binnen onze gemeente is het noodzakelijk om inzichtelijk te krijgen wat de vereisten zijn voor een veilige (leef)omgeving.	€ 15.000,-
Leermiddelen en materialen	Het domein van openbare orde en veiligheid verandert voortdurend. Door in te spelen op de veranderingen in de samenleving is het noodzakelijk om grip te krijgen op deze ontwikkelingen. Hiervoor is het volgen van opleidingen, cursussen en het hebben van juiste informatie noodzakelijk. Binnen het opleidingsbudget is hiervoor ruimte beschikbaar.	n.v.t.
Digitale opslag en verwerking van gegevens alsmede werkplekbeveiliging	De verwerking van de gegevens inzake de openbare orde en veiligheid vindt tot op dit moment niet veilig en ongestructureerd plaats. Deze gegevens hebben een zeer vertrouwelijk en privacygevoelig karakter en dienen op een verantwoorde manier te worden geregistreerd. Dit is de reden dat een onderzoek is ingesteld waar is gekeken welk systeem geschikt is voor een veilige verwerking van deze gegevens volgens de wet- en regelgeving en welk systeem voldoende informatie op een juiste manier kan opslaan, waardoor het werk binnen OOV efficiënter ingericht kan worden. Hiervoor is de applicatie ATLAS naar voren gekomen. Deze applicatie is op dit moment al in gebruik bij andere gemeenten in Nederland en geeft de mogelijkheid om op een veilige en betrouwbare wijze gegevens te verwerken. Een licentie voor het gebruik van deze applicatie kost ca. € 15.000,- per jaar.	€ 15.000,-

Aanvulling budget 2023
Voor het jaar 2023 is het noodzakelijk dat het huidige budget voor OOV wordt aangevuld met een bedrag van € 25.000,00. Met deze middelen zal een licentie voor een passende en hanteerbare applicatie worden aangeschaft; verder zullen meerdere integrale controles worden uitgevoerd.

Aanpak/uitvoering/voortgang
Het huidige voorstel is gericht op een toereikend budget waardoor een stevige aanpak op het gebied van ondermijning, als essentieel onderdeel van OOV, kan worden gerealiseerd.

Communicatie
Niet van toepassing

Juridische consequenties
Niet van toepassing

Kosten, baten, dekking en subsidies
In de begroting 2023 is de personele capaciteit voor openbare orde en veiligheid structureel verhoogd met 1,0 fte. met als doel een gerichte aanpak op het gebied van ondermijning. In deze besluitvorming is echter geen rekening gehouden met een benodigd uitvoeringsbudget. Het huidige budget voor OOV is al belegd en kan dus niet meer worden aangewend.
Voor 2023 is een uitvoeringsbudget vereist van €25.000,00. Met ingang van 2024 moet dit worden verhoogd naar €105.000,00.

Deze bedragen zullen na instemming van de raad worden verwerkt in de begroting ten laste van het begrotingssaldo.

Standpunt Participatieraad, commissies en/of OR
Niet van toepassing

Bijlagen
1. Raadsbesluit

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden	de heer K. Sloots
secretaris	burgemeester

MM/